

Školitelský posudek diplomové práce

Pavlíny Kverkové

Dramatická tvorba pražských německých autorů v letech 1910 – 1938

PhDr. Zuzana Augustová, Ph.D.

Pavλίna Kverková si samostatně vybrala nelehké téma diplomové práce: tvorbu pražských německých autorů počátku 20. století. Ti z nich, kteří dosáhli mezinárodního věhlasu, jsou dnes takřka módní záležitosti. Jako dramatici jsou však převážně zapomenuti, stejně jako jejich méně slavní souputníci. Studentka navázala při studiu a sběru materiálů a literatury kontakty s Pražským literárním domem autorů německého jazyka, který se právě těmto autorům věnuje, a s Česko-německým fondem budoucnosti, od něhož získala studijní stipendium. Poslední rok svého magisterského studia tak strávila v Berlíně a tento pobyt jí jistě pomohl, pokud jde o rešerše a studium primární i sekundární literatury k jejímu tématu. Před odchodem do Berlína navštěvovala též vybrané přednášky a semináře v Institutu germánských studií UK FF v Praze. V době, kdy svou diplomovou práci psala, navíc vyšla první obsáhlá česká publikace k dějinám Pražského německého divadla od Jitky Ludvové, která se však věnuje především německému hudebnímu i činohernímu divadlu jako instituci a uměleckému provozu s jeho tvůrčími osobnostmi. Už proto je cenné, že se Kverková ve své práci zaměřila především na literárně dramatickou stránku, resp. jednotlivé německé autory, kteří žili a tvořili (i když ne výhradně) na našem území. O jejich dramatické tvorbě pojednává Kverková do jisté míry nezávisle na tom, nakolik je Pražské německé divadlo uvádělo, i když ani tuto kapitolu ve své práci neopomíjí.

Jde jí ale především o zachycení a zmapování dramatiky pražských německých autorů jako jedinečného literárního fenoménu, který je na rozdíl od pražské německé prozaické tvorby podstatně méně reflektován odbornou i laickou veřejností. Přitom se Kverková nesnaží pouze popsat soužití dvou, resp. tří národností v multikulturní metropoli, jakou Praha byla, a prolínání či oddělenost jejich kulturního života. Z tohoto hlediska tedy příliš nevádí, že obecnější kapitoly o pražské německé kultuře a jejím soužití s kulturou českou jdou poněkud méně do hloubky. Pisatelka naopak zkoumá, nakolik se tvorba pražských německých dramatiků zapojovala do mezinárodního kontextu,

nakolik souvisela s uměleckými směry a hnutími za hranicemi Prahy a Čech, v německé jazykové a kulturní oblasti, ve Vídni, v Berlíně... A daří se jí narušit mýtus o izolovanosti pražské německé literatury.

V celku přesvědčivě vymezuje autorka svou práci časově léty 1910-1938. Za konec pražské německé literatury jako takové považuje počátek 2. světové války; dolní hranici období, kterým se zabývá, zdůvodňuje zvýšenou kvantitou a kvalitou tvorby pražských německých autorů, tedy okamžikem, kdy se z tohoto proudu literatury stává skutečný evropský fenomén. Spodní časová hranice spadá současně vjedno s počátkem hnutí expresionismu v německojazyčných zemích, který byl, dle zjištění diplomantky, v tvorbě pražských německých dramatiků zastoupen nejvýrazněji, jako v podstatě jediný silnější stylový i tematický proud.

V průběhu psaní diplomové práce se totiž diplomantka potýkala s problémem značné různorodosti a současně nevyhraněnosti pražské německé dramatiky. Tento problém se jí podařilo vyřešit definováním několika výraznějších tematických linií, k nimž lze jinak stylem i kvalitou rozmanitou tvorbu zařadit.

Nejpřesvědčivější je výklad P. Kverkové právě v nejrozsáhlejší části práce, ve které pojednává o tvorbě jednotlivých pražských expresionistických autorů, ať už se k expresionismu aktivně hlásili, či nikoli. V této části jdou její analýzy jednotlivých dramaturgů jako Paul Kornfeld, Max Brod, Franz Werfel či Oskar Baum nejvíce do hloubky. Nerozhoduje přitom, zda se jedná o autory mezinárodně proslulé, či naopak zapomenuté, dramatické dílo obou „skupin“ zůstává totiž nedocenené. Autorka přitom analyzovaná díla vsazuje do dobového kontextu i kontextu tvorby těchto autorů jako celku a ozřejmuje i širší inspirační vlivy a souvislosti pražské německé dramatiky s rakouskou či německou modernou a tradicí, ale i s dobovou dramatikou českou.

Práci P. Kverkové považuji za zdařilou a vyzrálou. Práci plně doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

V Praze 3. 9. 2013

PhDr. Zuzana Augustová, Ph.D.